

Wat was de impact van 1 jaar corona op de kernvakken in het primair onderwijs?

Een statistische analyse van toetsscores voor spelling, rekenen en begrijpend lezen

1. Executive Summary

1.1 Context: corona leidde tot leerachterstanden toonde eerdere onderzoeken aan

Het ministerie van OCW heeft toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de impact van corona op de leeropbrengsten in het basisonderwijs tot nu toe (mei 2021). Hiertoe gaf OCW aan Leeruniek de opdracht om onderzoek te doen in samenwerking met wetenschappers verbonden aan Oxford. Dit onderzoek bouwt voort op een studie van dezelfde wetenschappers naar de impact van de 1e lockdown, gepubliceerd in het internationale tijdschrift PNAS. Geconstateerd werd dat leerlingen toen, na de 1e lockdown, gemiddeld 3 percentiepunten lager scoorden dan verwacht op halfjaarlijkse Cito-volgtoetsen (rekenen, spelling, taal / begrijpend lezen). Dit stond gelijk aan een verlies van reguliere leergroei van 7-8 lesweken. Velen vertaalden dit in de 'corona-achterstanden'. Dit huidige onderzoek hanteert de term 'leervertraging'.

1.2 Vraag: hoe staat het 1 jaar na het begin van corona met leervertraging en hoe verschilt dit voor subpopulaties?

De nu gestelde onderzoeksvraag van OCW is tweeledig geformuleerd:

1. Wat is de gemiddelde cumulatieve impact van corona op leeropbrengsten tot en met de middentoetsen van schooljaar 2020-2021, 1 jaar na aanvang van de coronacrisis?
2. In hoeverre verschilt deze impact voor verschillende subpopulaties?

Onderzoekers is verzocht de vragen statistisch te beantwoorden. Een onderwijskundige duiding van de resultaten valt buiten de scope van deze onderzoeksoopdracht.

1.3 Bevindingen hoofdvraag 1: vertragingen zoals gemeten in zomer 2020 lijken nu - voorjaar 2021 - deels te zijn ingelopen

Het antwoord op de eerste onderzoeksvraag is hoopgevend: de vertragingen van de 1e lockdown lijken deels te zijn ingelopen. De nu gemeten leervertraging ligt waarschijnlijk niet meer op 3 percentiepunten, maar eerder op 1-2 percentiepunten. Dit zou betekenen dat de eerder geduide vertraging van 7-8 weken gehalveerd is.

1.4 Echter, de gemiddeld 6 weken latere toetsing als gevolg van 2e lockdown, bemoeilijkt het trekken van harde conclusies

Er is echter een belangrijke complicerende factor die de duiding van leervertraging over de gehele periode bemoeilijkt: de Cito M-toetsen zijn dit jaar, ten gevolge van de 2e lockdown, gemiddeld 6 weken later afgenomen. Dit komt neer op een verlenging van de eerste helft van het schooljaar met zo'n 30%. Dit maakte een "schone" appels met appels-vergelijking nu niet mogelijk. Analyse van de Cito E-toetsen straks moet meer duidelijkheid bieden. De bevinding dat cumulatieve leervertraging rond de 1-2 percentiepunten ligt, is gemaakt op basis van schattingen die de impact van deze verlate afname van de M-toetsen in 2021 meeneemt.

1.5 Bevindingen hoofdvraag 2: net zoals na de 1e lockdown, verschilt ook nu de impact van corona per subpopulatie

Beantwoording van de tweede onderzoeksvraag laat het volgende zien: verschillen tussen leerlingen met laagopgeleide ouders, vergeleken met de rest van de leerlingenpopulatie, zijn

nog steeds groot (zo'n 55%) maar namen niet verder toe sinds zomer 2020.¹ Verder lijken verschillen tussen scholen met een gelijke schoolweging ook stabiel te zijn gebleven. Een [schoolweging](#)² (schaal 20-40) staat voor de complexiteit van de leerlingpopulatie op een school. Een hoge weging betekent hoge complexiteit. Tot slot blijven toetsscores van begrijpend lezen achter bij die van spelling en rekenen. Het is onduidelijk of dit komt doordat de verschuiving van de M-toetsen in 2021 een andere effect heeft op toetsresultaten voor begrijpend lezen, of doordat leer vertraging in lezen daadwerkelijk nog sterker aanwezig is over de gehele coronaperiode tot nu toe.

1.6 Vervolg: afname E-toetsen op het reguliere moment is essentieel voor definitieve analyse van de impact van corona

Analyse van de E-toetsen van juni 2021 zal moeten uitwijzen wat de impact is geweest van de dan anderhalf jaar durende coronacrisis. Onderzoekers bevelen scholen ten zeerste aan om de E-toetsen sowieso af te nemen, en dat te doen in de reguliere periode. Dit maakt vergelijkbaarheid met eerdere jaren mogelijk, zodat conclusies kunnen worden getrokken over de status van leer vertraging (of extra groei) aan het einde van dit schooljaar.

1.7 Ook het NPO en de herstelperiode vragen om continuïteit in analyse en onderwijskundige duiding van volgtoetsen

Analyse van E-toetsen lijkt ook essentieel om te kunnen komen tot een op feiten gebaseerde NPO-schoolscan. Deze vormt weer de basis van een schoolprogramma, en de monitoring daarvan,

¹ Laagopgeleid is gemeten op basis van de gewichtenregeling (zie de Technische Appendix voor een uitgebreide beschrijving).

²

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijsresultaten-primair-onderwijs/naar-een-nieuw-onderwijsresultatenmodel/de-schoolweging-een-nieuwe-maat-voor-de-leerlingenpopulatie>

gedurende de 2½ jaar looptijd van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO).

1.8 Werkwijze onderzoekers

Er is naar gestreefd om conclusies te trekken waar mogelijk, maar dat vooral ook *niet* te doen waar dat (nog) niet kan. De precieze methodiek en de werkwijze omtrent geanonimiseerde en geaggregeerde toetsscores vindt u op de website van Leeruniek.